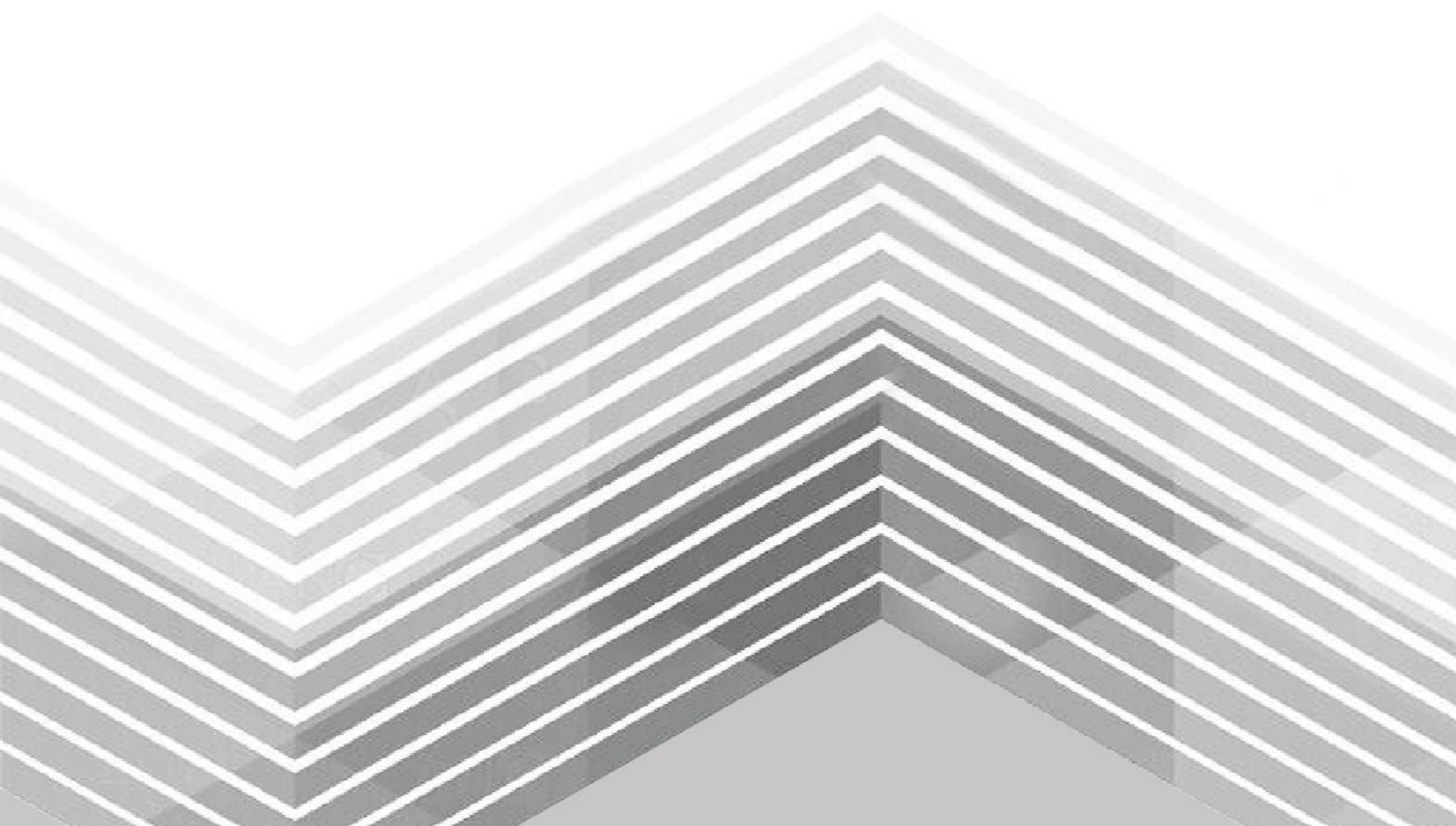

Agencija za nadzor osiguranja - Crna Gora
Insurance Supervision Agency - Montenegro

PROGRAM RADA
AGENCIJE ZA NADZOR OSIGURANJA
ZA 2023. GODINU

SADRŽAJ

1	UVOD	3
2	NORMATIVNE AKTIVNOSTI.....	4
3	NADZOR NAD POSLOVANJEM SUBJEKATA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA	4
4	ZAŠTITA OSIGURANIKA ODNOSNO KORISNIKA OSIGURANJA	6
5	LICENCIRANJE SUBJEKATA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA	8
6	ORGANIZACIJA I SPROVOĐENJE STRUČNIH ISPITA	9
7	IZVJEŠTAVANJE I ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA OSIGURANJA.....	10
8	RAZVOJ STRUČNIH I INFRASTRUKTURNIH KAPACITETA	11
9	MEĐUNARODNA SARADNJA	12
10	RAZVOJ FINANSIJSKE PISMENOSTI	13

1 UVOD

Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore (u daljem tekstu: Agencija) osnovana je u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06, 19/07 i „Sl. list CG“ br. 53/09, 73/10, 40/11, 45/12, 06/13, 55/16 i 146/21, u daljem tekstu: Zakon), radi zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja, radi obezbjeđenja stabilnosti i razvoja djelatnosti zasnovanog na zdravoj konkurenciji i jednakim uslovima poslovanja.

Program rada Agencije za 2023. godinu sadrži pregled aktivnosti iz nadležnosti Agencije koje će biti usmjerene naročito na:

- ⇒ veću informisanost osiguranika i drugih korisnika osiguranja u cilju zaštite njihovih interesa;
- ⇒ unapređenje organizacije, procesa rada i metodoloških postupaka koji se primjenjuju u nadzoru sa ciljem unapređenja kvaliteta i efikasnosti nadzora;
- ⇒ dalje usklađivanje nacionalne regulative osiguranja sa EU regulativom u ovoj oblasti, najboljom praksom i standardima u nadzoru djelatnosti osiguranja i potrebama crnogorskog tržišta osiguranja, a u skladu sa definisanim strateškim prioritetima, kako bi i tržište osiguranja i Agencija spremno dočekali punu primjenu nove regulative danom ulaska Crne Gore u EU;
- ⇒ završetak druge studije uticaja kvantitativnih zahtjeva Direktive Solventnost II na poslovanje crnogorskih društava za osiguranje (QIS 2) i pripreme za sprovođenje drugog stres testa crnogorskog sektora osiguranja;
- ⇒ dalje unapređenje kvaliteta redovnog izvještavanja o stanju na tržištu osiguranja i analiza razvoja trendova na tržištu osiguranja;
- ⇒ dalje unapređenje poslovnih procesa zasnovanih na novoj IT infrastrukturi Agencije;
- ⇒ aktivnosti na unapređenju međunarodne saradnje sa institucijama zaduženim za nadzor osiguranja i finansijskih tržišta, i
- ⇒ doprinos procesu evropskih integracija, u dijelu koji se odnosi na djelatnost osiguranja.

Imajući u vidu osnovni cilj Agencije, kao i navedene prioritete u radu, Agencija, u skladu sa ustaljenom praksom, sačinjava i operativni plan rada za narednu godinu sa jasno definisanim aktivnostima koje detaljno razrađuju program rada, kvartalnim rokovima za njihovo izvršavanje, licima odgovornim za realizaciju ovih aktivnosti, te kvartalnim praćenjem realizacije planiranih aktivnosti kao indikatorom uspješnosti.

Ovaj Program rada donešen je na 366. sjednici Savjeta Agencije, održanoj 27. septembra 2022. godine.

2 NORMATIVNE AKTIVNOSTI

Normativne aktivnosti Agencije planirane za 2023. godinu biće usmjerene prvenstveno na dalji rad na Zakonu o osiguranju kojim se u crnogorski pravni sistem prenose direktive Solventnost II i Direktiva o distribuciji osiguranja.

U vezi sa navedenim propisom, Agencija će imati aktivnosti vezane sa usaglašavanje teksta propisa sa Evropskom komisijom. U postupku pribavljanja predmetnog mišljenja Komisije moguće je i da će se ukazati i potreba za daljim unapređenjem predloženih odredaba ili za eventualnim usaglašavanjem drugih zakona koji se odnose na tržište osiguranja. S tim u vezi, Agencija će finalni stav u pogledu obima i daljih potrebnih aktivnosti imati nakon prijema komentara Evropske komisije na tekst zakona.

Pored kontinuiranih aktivnosti vezanih za taj propis, Agencija će razmotriti i obim daljih izmjena važećeg Zakona o osiguranju, te otpočeti novu proceduru izmjena i dopuna tog propisa, koji je potrebno kontinuirano unapređivati do dana pristupanja Crne Gore Evropskog uniji, kako bi regulativa mogla ispratiti trendove i dešavanja u oblasti regulative osiguranja.

Agencija će i za 2023. godinu planirati aktivnosti u radu međuresorske radne grupe za izradu zakona kojim se prenosi direktiva koja uređuje dodatni nadzor nad finansijskim konglomeratima, koja je sa radom počela 2019. godine.

Tekuća aktivnost Agencije je i postupanje po zahtjevima za davanje mišljenja u vezi sa primjenom postojeće regulative, kao i konsultativne i druge aktivnosti usmjerene na adekvatnu primjenu propisa u nadležnosti Agencije subjekata nadzora i drugih pravnih i fizičkih lica. S tim u vezi, Agencija će i u 2023. godini preduzimati sve potrebne aktivnosti u cilju obezbjeđivanja tačnih i preciznih instrukcija vezanih za primjenu propisa nad čijom primjenom vrši nadzor.

3 NADZOR NAD POSLOVANJEM SUBJEKATA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA

U uslovima neizvjesnog razvoja trendova u makroekonomskom okruženju te i dalje prisutne neizvjesnosti po pitanju daljeg razvoja pandemije zarazne bolesti COVID-19, Agencija sa posebnom pažnjom prati razvoj sistemskih rizika i poslovanje subjekata na tržištu osiguranja kako bi preventivno djelovala u cilju očuvanja stabilnosti tržišta osiguranja, te zaštite interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja. U cilju ranog prepoznavanja rizika kojima je sektor osiguranja izložen ili može biti izložen Agencija će

i u narednom periodu intenzivno sarađivati sa subjektima nadzora, a prvenstveno osiguravajućim društvima, te raditi na jačanju transparentne komunikacije sa istim.

Shodno zakonskim ovlaštenjima, Agencija će nadzorne aktivnosti sprovesti putem posrednih i neposrednih kontrola poslovanja subjekata nadzora, te donošenjem nadzornih mjera za one subjekte nadzora kod kojih se, u postupku kontrole, utvrde nezakonitosti ili nepravilnosti u poslovanju, te kontrolom sprovođenja nadzornih mjera.

Agencija će na kvartalnom i godišnjem nivou sprovesti postupke redovnih posrednih kontrola poslovanja društava za osiguranje i Udruženja – Nacionalni biro osiguravača (u daljem tekstu: „Udruženje“), na osnovu izvještaja, podataka i obavještenja koje su subjekti nadzora dužni da dostavljaju Agenciji, shodno Zakonu i pravilniku kojim se propisuje sadržina predmetnih izvještaja, obavještenja i drugih podataka, način i rokovi njihovog dostavljanja Agenciji. Agencija će o nalazima sprovedenih redovnih godišnjih i kvartalnih posrednih kontrola sačinjavati zapisnike, koji će obuhvatiti: izvještaje o posrednoj kontroli poslovanja društava za osiguranje, izvještaje o rizicima u poslovanju društava za osiguranje, izvještaje o posrednoj aktuarskoj kontroli društava za osiguranje, izvještaje o posrednoj kontroli u dijelu sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma i izvještaj o posrednoj kontroli poslovanja Udruženja. Ukoliko se redovnom posrednom kontrolom utvrde nezakonitosti u poslovanju subjekta nadzora, odnosno ukoliko pokazatelji ranog upozorenja ukažu na negativne trendove u poslovanju subjekta nadzora koji mogu uticati na prava osiguranika i drugih korisnika osiguranja, Agencija će preduzeti mjere u skladu sa Zakonom.

Agencija će u 2023. godini sprovesti postupke neposrednih kontrola poslovanja subjekata nadzora, u skladu sa zakonskim obavezama i godišnjim operativnim planom rada Agencije, a zasnovano na kontinuiranoj analizi izvještaja koje subjekti nadzora dostavljaju Agenciji u redovnom izvještavanju, rizicima kojima je izložen ili se osnovano sumnja da može biti izložen subjekat nadzora u svom poslovanju, posrednim kontrolama poslovanja, ciklusima kontrole, analizi tržišnih kretanja, ponašanju subjekata kontrole, informacijama i podacima do kojih Agencija dođe u postupku rješavanja po prigovorima, te zahtjevima i informacijama dobijenim od drugih nadzornih organa sa kojima Agencija ima zaključene sporazume o saradnji.

Za 2023. godinu su planirane aktivnosti daljeg unapređenja procesa rada i metodoloških postupaka koji se primjenjuju u nadzoru sa ciljem unapređenja kvaliteta i efikasnosti nadzora. Poseban akcenat će se staviti na dalji razvoj sistema identifikacije i ocjene rizika u poslovanju osiguravajućih društava, kao i na automatizaciju obrade podataka iz finansijskih i drugih izvještaja osiguravajućih društava zasnovanoj na mogućnostima novog informacionog sistema Agencije.

Agencija će i u narednom periodu učestvovati na sastancima nadzornih organa osiguravajućih grupa (Triglav, Grawe, Uniqa i VIG) u organizaciji Agencije za nadzor osiguranja Slovenije (AZN), odnosno regulatora austrijskog finansijskog tržišta (FMA). Na predmetnim sastancima se sa ostalim nadzornim organima razmatraju aktuelni rizici na nivou grupa te razmjenjuju informacije i podaci o pojedinačnim društvima za osiguranje unutar grupe.

Agencija je, u saradnji sa društvima za osiguranje, otpočela aktivnosti na projektu druge studije uticaja kvantitativnih zahtjeva Direktive Solventnost II na poslovanje crnogorskih društava za osiguranje (QIS 2). Cilj QIS 2 je testiranje uticaja kvantitativnih zahtjeva prvog stuba Solventnosti II na adekvatnost kapitala, tehničke rezerve, vrednovanje imovine i obaveza društava za osiguranje prema podacima društava za osiguranje sa stanjem na dan 31. decembar 2021. godine i ocjena nivoa spremnosti i kapaciteta društava za osiguranje za implementaciju kvantitativnih zahtjeva Direktive Solventnost II. Planirano je da društva za osiguranje do kraja 2022. godine dostave Agenciji podatke potrebne za QIS 2, dok će se u 2023. godini raditi na analizi dobijenih podataka, te pripremi izvještaja sa rezultatima sprovedene kvantitativne studije uticaja.

U cilju kontinuiranog praćenja izloženosti društava za osiguranje rizicima, Agencija je za 2023. godinu planirala aktivnosti na sprovođenju drugog stres testa sektora osiguranja u Crnoj Gori. Predmetnim stres testom će se, uz pretpostavku realizacije unaprijed zadatih nepovoljnih scenarija, ocijeniti otpornost crnogorskog sektora osiguranja i uticaj tih štetnih događaja na stabilnost istog.

4 ZAŠTITA OSIGURANIKA ODNOSNO KORISNIKA OSIGURANJA

Kao organ zadužen za postupanje po prigovorima pravnih i fizičkih lica na rad društava za osiguranje i drugih subjekata nadzora shodno Zakonu o osiguranju, Agencija će i u 2023. godini sprovesti aktivnosti po primljenim prigovorima.

Predmetni postupci sprovode se shodno pravilniku kojim se definišu prava i obaveze podnosilaca prigovora i subjekata nadzora na koje se prigovor odnosi. Postupak nije obavezujući, odnosno ne predstavlja obavezan korak prije eventualnog podnošenja tužbe nadležnom sudu. Agenciji se mogu obratiti neposredno sva pravna i fizička lica koja smatraju da su oštećena postupanjem društva za osiguranje ili drugog subjekta nadzora u fazi zaključenja ugovora o osiguranju ili izvršavanja prava i obaveza po osnovu zaključenog ugovora. Postupak pred Agencijom za nadzor osiguranja ne isključuje mogućnost da se podnosilac prigovora obrati i drugim nadležnim institucijama sistema, prvenstveno Centru za alternativno rješavanje sporova ili nadležnom sudu. U situacijama

kada istovremeno teče više postupaka, Agencija može privremeno prekinuti postupak ili isti obustaviti (npr. kada predmetno pitanje bude riješeno pred Centrom za alternativno rješavanje sporova ili se povodom istog pokrene sudski spor).

Komunikacija sa podnosiocima prigovora se odvija u pisanoj formi. Agencija analizira kompletnu pribavljenu dokumentaciju: ugovor o osiguranju (polisa osiguranja, opšti i posebni uslovi, tabele invaliditeta, i sl.), spise predmeta štete i drugu korespodenciju, akta i interne procedure subjekata na čije je poslovanje prigovor podniet, pri čemu je nadležnost Agencije ograničena u pogledu utvrđivanja stepena odgovornosti/krivice ili kvalitativne ocjene mišljenja vještaka određene struke.

Zaposleni u Agenciji i u usmenoj komunikaciji mogu pružiti potrebne informacije zainteresovanim licima pri ostvarivanju njihovih prava ili razumijevanju procedure rješavanja odštetnih zahtjeva pred društvom za osiguranje.

Shodno Pravilniku o postupku odlučivanja po prigovorima osiguranika i drugih lica ("Sl. list CG", br. 066/20, 046/21), Agencija daje mogućnost podnosiocu prigovora da na sastanku, u neposrednoj komunikaciji sa predstavnicima društva za osiguranje i zaposlenima Agencije, pokušaju doći do zadovoljavajućeg rješenja za obje strane.

Postupak po prigovorima može voditi i ka pokretanju postupka kontrole i izricanju mjera nadzora, ukoliko Agencija utvrdi postojanje radnji koje predstavljaju kršenje zakona nad čijom primjenom vrši nadzor. U određenim slučajevima, kada je u predmetni postupak umiješano više različitih nadziranih subjekata, Agencija može podnijeti zahtjev ili inicijativu za dalje ispitivanje različitih aspekata predmetne situacije drugim nadležnim nadzornim organima ili institucijama.

Pored opisanih aktivnosti, Agencija putem svoje internet stranice obavještava zainteresovanu javnost o propisima kojima je uređeno poslovanje društava za osiguranje i daje obavještenja o mogućnostima zaštite njihovih prava u pojedinoj situaciji, bez obzira da li je lice formalno podnijelo prigovor, čime se pomaže rješenju određenog broja situacija i prije nego što određeno postupanje preraste u formalni prigovor.

U narednoj godini, Agencija će unapređivati internet stranicu u dijelu koji se odnosi na zaštitu korisnika usluga osiguranja, kako bi svim zainteresovanim licima omogućila pristup većem broju informacija koje za potencijalnog potrošača mogu biti od značaja, počev od informacija o učesnicima na tržištu osiguranja, promjenama koje mogu biti od značaja do načina podnošenja prigovora.

Budući da Agencija ima predstavnika koji učestvuje u radu Savjeta za zaštitu potrošača, određene obaveze proizilaze i iz članstva u tom Savjetu, u dijelu izvještavanja o podnijetim prigovorima i rezultatima sprovedenih postupaka, kao i u vezi sa izradom strategija i akcionih planova.

5 LICENCIRANJE SUBJEKATA NA TRŽIŠTU OSIGURANJA

U dijelu svojih nadležnosti koji se odnosi na postupanje po zahtjevima za izdavanje saglasnosti, odobrenja i dozvola potrebnih za funkcionisanje subjekata na tržištu osiguranja (licenciranje), Agencija postupa shodno odredbama Zakona o osiguranju i podzakonskih akata koji uređuju bliže uslove za izdavanje dozvola za rad društvima za osiguranje, kao i društvima za obavljanje poslova posredovanja ili zastupanja u osiguranju. U 2023. godini Agencija će postupati po podzakonskim aktima donijetim polovinom 2022. godine, shodno kojima će procedura ispitivanja dokumentacije pružati veći nivo sigurnosti u podobnost lica koja upravljaju društvima za osiguranje odnosno društvima za posredovanje ili zastupanje u osiguranju.

Osim osnovnog postupka dobijanja dozvole za obavljanje djelatnosti osiguranja, odnosno dozvole za obavljanje poslova posredovanja ili zastupanja u osiguranju, postoji niz drugih radnji i postupaka kojima se provjerava kontinuirana ispunjenost uslova za rad.

S tim u vezi, društva za osiguranje dužna su da pribave prethodnu saglasnost Agencije za:

- sticanje kvalifikovanog učešća (kada se dostiže ili prelazi 10% učešća u društvu za osiguranje), kao i povećanje nivoa tog učešća - kojim se dostiže ili prelazi 20%, 30%, 50% ili njime jedno društvo stiče 100% učešća u kapitalu ili pravu glasa u drugom društvu;
- imenovanje lica koja su članovi organa upravljanja (odbor direktora, izvršni direktor);
- izbor spoljnjeg revizora;
- izmjene i dopune statuta društva;
- promjenu sjedišta;
- statusne promjene.

U nadležnosti Agencije je i izdavanje ovlašćenja za obavljanje aktuarskih poslova u društvu za osiguranje, s obzirom na to da je obavljanje tih poslova u društvima za osiguranje obavezno i da aktuarske poslove mogu obavljati isključivo ovlašćeni aktuari, lica koja raspolažu posebnim stručnim znanjima iz oblasti aktuarske matematike, statistike i sl.

Za lica koja su vlasnici odnosno upravljaju društvima za posredovanje odnosno zastupanje u osiguranju i za pružaoce drugih usluga u osiguranju, ne izdaje se posebna saglasnosti u slučaju promjene vlasnika, člana odbora direktora ili izvršnog direktora, međutim, u slučaju planirane promjene, ta pravna lica dužna su da imaju pribavljene dokaze da novi vlasnici odnosno novoimenovane upravljačke strukture zadovoljavaju sve zakonom propisane uslove i o tome, na zahtjev, dostave dokaz Agenciji.

Agencija odlučuje i o izdavanju ovlašćenja za obavljanje poslova zastupanja, odnosno posredovanja u osiguranju, za lica koja imaju položen stručni ispit, shodno odredbama Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju ("Sl. list CG", br. 047/09, 040/12 i 047/12).

Pored navedenog, Agencija jednom godišnje odlučuje i o visini doprinosa Garantnom fondu, koji funkcioniše u sklopu Udruženja osiguravača, po proceduri uređenoj Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju.

Specifičan aspekt ovog dijela poslovanja Agencije je i nadzor nad prenijetim poslovima, odnosno aktivnostima koje društvo za osiguranje povjerava drugim, najčešće pravnim, licima. Prenos poslova čest je u oblastima kao što su investiranje, informacione tehnologije, reosiguranje, rješavanje odštetnih zahtjeva i slično. Agencija provjerava uslove pod kojima se pojedini poslovi prenose, kao i da li lica kojima će posao biti povjeren posjeduju odgovarajuća znanja i kvalifikacije za obavljanje tih poslova u skladu sa pravilima struke. Takođe, kako je krajnja odgovornost za prenijete poslove na samom prenosiocu - društvu za osiguranje, provjerava se i kapacitet prenosioca da iskontroliše prenijeti poslovni proces odnosno aktivnost.

6 ORGANIZACIJA I SPROVOĐENJE STRUČNIH ISPITA

Imajući u vidu značaj koji edukacija aktuara ima za razvoj tržišta osiguranja, te uvažavajući potrebe tržišta osiguranja u dijelu obuke aktuarskog kadra u Crnoj Gori, Agencija za nadzor osiguranja planira da u narednom periodu organizuje i sprovede drugi ciklus obuke i polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara, u skladu sa Zakonom o osiguranju i Pravilnikom o uslovima za polaganje, načinu polaganja i programu stručnog ispita za obavljanje poslova ovlašćenog aktuara. Plan je da se sa predmetnom obukom otpočne do kraja tekuće godine, pod uslovom da se za istu prijavi dovoljan broj kandidata. Predmetni projekat je aktivnost koju Agencija namjerava sprovesti u cilju daljeg razvoja aktuarske profesije u Crnoj Gori, pred kojom stoje kompleksni zahtjevi regulatornog režima EU Solventnost II. Takođe, nastaviće se sa kontinuiranom edukacijom ovlašćenih aktuara putem aktivnog učešća istih na aktuarskim konferencijama koje će biti organizovane u 2023. godini.

Agencija, shodno odredbama Pravilnika o sadržini i načinu polaganja stručnog ispita za obavljanje poslova posredovanja, odnosno zastupanja u osiguranju ("Sl. list CG", br. 047/09, 040/12 i 047/12), organizuje stručni ispit u redovnom majskom i novembarskom ispitnom roku, a u određenim slučajevima i u dodatnim ispitnim rokovima, na inicijativu zainteresovanih lica. U narednom periodu, Agencija će sprovesti potrebne aktivnosti na automatizaciji tog stručnog ispita, što će biti ispraćeno promjenom navedenog podzakonskog akta. Navedena aktivnost poboljšaće efikasnost i transparentnost odvijanja stručnih ispita, što je u interesu svih zainteresovanih za sticanje zvanja ovlašćenog posrednika odnosno ovlašćenog zastupnika u osiguranju.

7 IZVJEŠTAVANJE I ISTRAŽIVANJE TRŽIŠTA OSIGURANJA

Agencija je u prethodnom periodu značajno unaprijedila poslovne procese u oblasti izvještavanja i istraživanja tržišta osiguranja, prije svega u pogledu kvaliteta i pouzdanosti procesa prikupljanja, obrade, verifikacije i analize nadzornih podataka, donošenjem novog podzakonskog okvira u ovom domenu, uvođenjem pune digitalizacije redovnog izvještavanja i implementacijom novog softverskog rješenja za prikupljanje i obradu nadzornih izvještaja. Fokus razvojnih aktivnosti u 2023. godini, u ovom domenu će biti na daljoj automatizaciji procesa obrade podataka i generisanja nadzornih izvještaja, sa ciljem značajnog smanjenja operativnih rizika u pratećim poslovnim procesima i postizanja veće efikasnosti i kvaliteta u upravljanju ograničenim resursima. Planirane aktivnosti se zasnivaju funkcionalnostima koje pruža informacioni sistem Agencije koji je rezultat EU projekta *IPA 2014-2019 „Podrška regulisanju finansijskih usluga“*. Ovim softverskim rješenjem, koje je u upotrebi od juna 2021. godine, obezbijeđena je tehnološka platforma za primjenu digitalizacije u procesu redovnog nadzornog izvještavanja Agencije i neophodni preduslovi za buduću implementaciju odredaba Direktive Solventnost II u dijelu izvještavanja Evropskog nadzornog tijela nadležnog za sektor osiguranja (EIOPA).

Agencija će i u 2023. godini sprovoditi aktivnosti na redovnom izvještavanju o tržištu osiguranja, a koje će obuhvatiti:

- prikupljanje, klasifikaciju, obradu i analizu statističkih i finansijskih podataka koje društva za osiguranje, društva za posredovanje, odnosno za zastupanje u osiguranju i ostali subjekti na tržištu osiguranja u okviru redovnog izvještavanja dostavljaju Agenciji na mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou u skladu sa unaprijeđenim podzakonskim okvirom u novom informacionom sistemu;
- pripremu i objavljivanje godišnjeg izvještaja o stanju na tržištu osiguranja Crne Gore, koji će obuhvatiti analizu najznačajnijih trendova, pokazatelja stanja na tržištu osiguranja, kao i indikatora posiovanja drustava za osiguranje;

- pripremu i objavljivanje mjesečnih, kvartalnih i godišnjih izvještaja o tržištu osiguranja u xls. formi sa relevantnim podacima i pokazateljima poslovanja subjekata nadzora;
- prikupljanje i objavljivanje kvartalnih finansijskih iskaza društava za osiguranje u skladu sa Zakonom o računovodstvu;
- prikupljanje i objavljivanje godišnjih finansijskih izvještaja društava za osiguranje u skladu sa primjenjivom regulativom.

Agencija će obavljati kontinuirane aktivnosti na pripremi mjesečnih i kvartalnih analiza tržišta osiguranja sa relevantnim informacijama i pokazateljima poslovanja društava za osiguranja i stanja i trendova na tržištu osiguranja u skladu sa utvrđenim nadzornim prioritetima i trendovima na tržištu osiguranja, uz dalja proširivanja područja analize i sprovođenje ciljnih istraživanja.

Agencija će sprovoditi kontinuirane aktivnosti u skladu sa ulogom i nadležnostima u domenu očuvanja stabilnosti finansijskog sistema Crne Gore, u skladu sa Zakonom o Savjetu za finansijsku stabilnost ("Sl. list CG" br. 44/10), a koje posebno uključuju prikupljanje, analizu i pripremu mjesečnih i kvartalnih izvještaja o statističkim podacima tržišta osiguranja.

8 RAZVOJ STRUČNIH I INFRASTRUKTURNIH KAPACITETA

Agencija u 2023. godini planira zapošljavanje novih stručnih kadrova u skladu sa potrebama Agencije, uz nastavak obuke i usavršavanja zaposlenih u dijelu praktične primjene zahtjeva iz EU regulative osiguranja, prije svega Direktive Solventnost II, Direktive o distribuciji osiguranja (IDD) i pripreme za primjenu novog, izuzetno kompleksnog Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja MSFI 17 koji se odnosi na ugovore o osiguranju, a čija će primjena predstavljati poseban izazov za cjelokupno tržište osiguranja. Takođe, planira se nastavak usavršavanja zaposlenih u dijelu primjene novih pravila koja se odnose na zaštitu podataka, sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma, primjenom računovodstvenih i drugih finansijskih standarda, kao i obuka u vezi sa javnim nabavkama i drugih oblasti od značaja za rad Agencije.

Imajući u vidu značajno unapređenje kvaliteta i kapaciteta IT infrastrukture, kao i uspostavljanje novog informacionog sistema u prethodnom periodu, Agencija će u 2023. godini imati značajno uvećane i kontinuirane IT troškove održavanja i unapređenja novog softverskog rješenja, a u cilju njegovog daljeg prilagodjavanja potrebama Agencije. Agencija će nastaviti aktivnosti na daljem unapređenju stručnih znanja i kapaciteta u dijelu primjene savremenih informaciono-komunikacionih tehnologija i najbolje prakse u ovoj oblasti. U tom smislu, fokus aktivnosti će biti usmjeren na dalje jačanje IT infrastrukture

posebno u dijelu upravljanja kontinuitetom poslovanja, te nastavak aktivnosti na unapređenju zaštite podataka kroz uvođenje novih ili poboljšanje postojećih bezbjednosnih mjera i procedura.

Pored navedenog, planiran je nastavak procesa tehnološke transformacije daljom digitalizacijom poslovnih procesa i modela poslovanja, kao i planiranjem novih IT servisa. Planirane aktivnosti se zasnivaju na značajnim unapređenjima koja su postignuta kroz projektne aktivnosti u prethodnom periodu, a koje su rezultirale uvođenjem novog informacionog sistema Agencije koji pruža tehnološku platformu za automatizaciju procesa obrade podataka i generisanje nadzornih izvještaja i nadogradnju funkcionalnosti softverskog rješenja koje je u upotrebi od juna 2021. godine.

U ovom domenu posebna pažnja će biti posvećena i edukaciji u domenu nadzora nad naglašeno rastućim IT i sajber rizicima u djelatnosti osiguranja, koji prate ubranu tehnološku transformaciju finansijskog sektora.

9 MEĐUNARODNA SARADNJA

Agencija će obavljati kontinuirane aktivnosti i stručne poslove u cilju daljeg razvoja bilateralne i multilateralne saradnje u domenu djelatnosti osiguranja i finansijskih tržišta. Agencija će i u 2023. godini nastaviti saradnju sa inostranim nadzornim organima tržišta osiguranja, stručnim tijelima i međunarodnim i regionalnim udruženjima, kao i sa organizacijama i institucijama u Crnoj Gori.

Na međunarodnom nivou, Agencija će nastaviti dobru praksu kontinuirane saradnje sa međunarodnim udruženjima, prije svega Međunarodnim udruženjem supervizora osiguranja (IAIS), ali i sa drugim nadzornim organima tržišta osiguranja putem učešća na regionalnim i međunarodnim stručnim skupovima. Planirano je dalje jačanje bilateralne saradnje, prije svega sa nadzornim organima sa kojima Agencija ima zaključene sporazume o razumijevanju koji se odnose na savjetovanje, saradnju i razmjenu informacija iz domena nadzora tržišta osiguranja.

Agencija je preuzela obavezu domaćinstva redovnog Sastanka supervizora osiguranja zemalja Centralne i Jugoistočne Evrope (CESEE), koji će se održati na proljeće 2023. godine, a na kome će se razmijeniti informacije o najzačajnijim aktuelnim temama za tržište osiguranja sa supervizorima osiguranja iz regiona.

U domenu saradnje, fokus Agencije će biti usmjeren na obezbijedivanje tehničke pomoći, savjetodavnih i ekspertskih misija i obuka, koje su neophodne za dalji razvoj i jačanje stručnih kapaciteta Agencije i koji je preduslov za primjenu novog koncepta supervizije

zasnovanog na rizicima, odnosno direktive Solventnost II. U ovom domenu, od posebnog značaja je nastavak intenzivne saradnje sa međunarodnim i domaćim institucijama i udruženjima, prije svega sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori i drugim institucijama Evropske unije i Ministarstvom evropskih poslova Crne Gore, institucijama iz Grupe Svjetske banke, Međunarodnim udruženjem supervizora osiguranja (IAIS) i drugim partnerima. U skladu sa navedenim obavezama planirano je i povećano angažovanje zaposlenih u domenu saradnje i razmjene stručnih znanja.

Takođe, Agencija će u 2023. godini nastaviti saradnju i sa udruženjima osiguravajućih društava, kako na crnogorskom, tako i na međunarodnom nivou. Agencija će i dalje raditi na saradnji sa Crnogorskim aktuarskim društvom (CAD) naročito po pitanjima koja su od značaja za dalji razvoj aktuarske struke u Crnoj Gori.

U 2023. godini nastaviće se aktivnosti na implementaciji zajedničkih inicijativa, projekata i na pripremi strateških dokumenata u domenu ekonomske politike, finansijskog sektora EU integracija u saradnji sa Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, Ministarstvom vanjskih poslova, Centralnom bankom Crne Gore i drugim institucijama kojima je povjerena regulatorna funkcija iz oblasti finansijskih usluga u skladu sa obavezama preuzetim u okviru procesa pristupanja EU, poglavlje 9-Finansijske usluge i Poglavlje 17-Ekonomska i monetarna unija.

10 RAZVOJ FINANSIJSKE PISMENOSTI

Savjet za finansijsku stabilnost je u julu 2022. godine usvojio *Program razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027* kao strateški dokument koji je usmjeren ka podizanju nivoa finansijske pismenosti i promovisanju odgovornog finansijskog ponašanja crnogorskih građana. Program će se implementirati kroz godišnje akcione planove kojima će se definisati aktivnosti koje se planiraju preduzeti tokom godine tj. precizirati konkretne mjere i aktivnosti, njihovi nosioci, rokovi za sprovođenje, izvori finansiranja i indikatori uspješnosti. Implementaciju i realizaciju ovog Programa nadgleda Nacionalni komitet za razvoj finansijske edukacije, kao privremeno radno tijelo Savjeta za finansijsku stabilnost, čiji su članovi ministar finansija, ministar prosvjete, guverner Centralne banke Crne Gore, predsjednik Savjeta Agencije za nadzor osiguranja i predsjednik Komisije za tržište kapitala.

U narednom periodu Agencija će aktivno učestvovati u pripremi godišnjih akcionih planova i godišnjih izvještaja o realizovanim aktivnostima iz godišnjih akcionih planova. U 2023. godini Agencija će realizovati aktivnosti definisane akcionim planom za 2023. godinu, čiji je Agencija nosilac, a koje su usmjerene na unaprjeđenje finansijske pismenosti i zasnovane na prioritetima razvoja i strateškim ciljevima iz Programa.